

Uitkomsten

VAN HET GENIE SYMPOSIUM

Regiment Genietroepen

Vereniging Officieren Genie

De Genie dient Nederland!

**Wat kan de Genie
bijdragen aan de Nationale
Veiligheid?**

Méér dan alleen het presenteren van het Wapen der Genie. Ook de defensiebrede inspanningen op het gebied van de Nationale Veiligheid worden voor het voetlicht gebracht en er wordt een impuls gegeven aan de samenwerking tussen de diverse spelers die daarbij betrokken zijn.

1748-2013
265 jaar

DE GENIE DIENT NEDERLAND

Verslag van een geslaagd symposium

Nederlandse militairen worden wereldwijd geconfronteerd met nieuwe technologische ontwikkelingen die een gevaar vormen voor de eigen troepen. De genie, belast met de bescherming van eigen troepen, onderkent dat deze ontwikkelingen zo snel gaan dat er behoefte is aan meer samenwerking met civiele kennisinstituten en het bedrijfsleven. Alleen door gezamenlijk op te trekken binnen de aldus gevormde 'Gouden Driehoek' kunnen in de toekomst nieuwe uitdagingen worden getackeld.

Deze samenwerking is uiteraard ook van belang voor Nationale Operaties, een belangrijk onderdeel van het takenpakket van Defensie.

Om de noodzaak ervan in breder verband over het voetlicht te brengen, sloegen het Regiment Genietroepen en de Verenging Officieren der Genie de handen in elkaar en organiseerden op donderdag 26 september een symposium met de titel 'De genie dient Nederland'. Een terugblik.

Voorbereiding

De voor de gelegenheid in het leven geroepen symposiumcommissie kwam al vrij snel tot de conclusie dat enkel een defensieblek onvoldoende was om de onderlinge samenwerking te accentueren. Bovendien mocht de dag niet alleen bestaan uit een aantal praatsessies, een praktijkdeel moest voor de nodige verdieping zorgen. Zo ontstond tijdens de voorbereidingsfase een samenwerkingsverband met het bedrijfsleven en andere veiligheidspartners. Zogeheten 'ronde tafels' ontstonden waarbinnen verte-

genwoordigers van alle groeperingen met elkaar gingen nadenken over technische uitdagingen in het kader van de nationale veiligheid.

De genie kon aldus kennismaken van innovatieve oplossingen die bedrijven al hebben ontwikkeld, terwijl diezelfde bedrijven konden vernemen waar de uitdagingen van de genie liggen. Het uiteindelijke programma voorzag in een sprekersdeel en een praktijkdeel, voorafgegaan door een lunch en eindigend met een netwerkbordel. >>>

DE GENIE DIEN
NEDERLAND

Symposiumdag

Ruim 400 actief dienende en postactieve militairen en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, kennisinstituten en civiele veiligheids- en hulpdiensten vinden op donderdag 26 september de weg naar de filmzaal van de Prinses Margrietkazerne in Wezep.

In zijn welkomstwoord geeft de commandant van het Regiment Genietroepen, kolonel Gerrit van Cooten aan dat de doelstelling van het symposium meer is dan een promotie van het Wapen der Genie.

De genie beslaat immers slechts 5% van de totale capaciteit die Defensie kan inzetten voor de nationale veiligheid. De bedoeling is de defensiebrede inspanningen toe te lichten en de samenwerking tussen alle spelers op het terrein van nationale veiligheid te stimuleren om zo Nederland veiliger te maken. Sinds 2006 heeft de defensiebij-

drage in het kader van de Intensivering Civiel Militaire Samenwerking (ICMS) een grote vlucht genomen. De inzet van duikers, blushelikopters, UAV's, Explosieven Opruimingsdienst Defensie, Advanced Search en CBRN-capaciteit is bijna dagelijkse routine geworden.

Het kan echter nog beter. Beter, niet alleen in de zin van meer, maar bovenal efficiënter en effectiever. Dit vergt een nauwe samenwerking tussen defensie en andere veiligheidsdiensten en samenwerking in de driehoek overheid-kennisinstituten-bedrijfsleven. „Dit symposium moet een impuls geven

Generaal Middelburg

„Militairen zijn er niet alleen om buiten Nederland bij te dragen aan de internationale rechtsorde en stabiliteit“, zegt Middelburg. „Zij zijn er ook om dicht bij huis politie, brandweer en andere veiligheidspartners te helpen zodra de nood aan de man is. Defensie heeft voor deze taak dag en nacht 15.000 militairen, één derde van alle mensen, beschikbaar.“

Hij benadrukt dat defensiepersoneel bij nationale operaties alleen een ondersteunende rol kan spelen en daarom niet de show wil stelen of de controle overnemen. Geheel overeenkomstig de gedachte achter de ontwikkeling van de ICMS is en blijft het desbetreffende civiele gezagsorgaan eindverantwoordelijk voor de uitvoering. Bij een inzet staan dan ook drie uitgangspunten >>>

‘Slecht bureaucratische en bestuurlijke hindernissen...’

Kolonel Van Cooten

aan daadwerkelijke samenwerking op zowel bestuurlijk als uitvoerend niveau“, aldus Van Cooten. Hij benadrukt hierbij dat de driehoek een gezamenlijke doelstelling kent: de veiligheid bevorderen en in het geval van een calamiteit de schade en het leed zoveel mogelijk beperken. Hij spreekt de hoop uit dat deze dag zal bijdragen aan een pragmatisch gezamenlijk optreden in de toekomst zonder bureaucratische en bestuurlijke hindernissen.

Commandant der Strijdkrachten, generaal T.A. (Tom) Middelburg, laat de zaal meteen weten dat vanwege de bezuinigingen en de daarmee gepaard gaande verkleining van Defensie zowel nationale als internationale samenwerking een must is.

‘Wij dienen onze samenleving namens de overheid.’

centraal: militaire inzet moet aanvullend zijn, moet altijd onder civiel gezag plaatshebben en onnodige duplicatie moet worden vermeden. „Het is aan de belastingbetaler niet uit te leggen dat we duur specialistisch materieel, zoals de UAV's, dubbel aanschaffen.”

Zijn verhaal neemt een plotse wending. „Als voormalig ‘voorzitter’ van de ‘Veiligheidsregio’ Uruzgan (red. Middendorp was van februari tot augustus 2009 commandant van de Task Force Uruzgan) werd ik dagelijks geconfronteerd met crisissituaties en een veelheid aan betrokken civiele en militaire spelers en het belang van multidisciplinaire samenwerking. De omstandigheden in Nederland zijn gelukkig anders dan in Uruzgan. De principes van multidisciplinaire besluitvorming en aansturing zijn daarentegen vergelijkbaar. Crisisbesluitvorming gaat om mensenlevens.”

Middendorp is voorstander van een nog nauwere samenwerking tussen alle hulpdiensten. Gebieden als samen op-leiden, trainen en oefenen die bij de ICMS afspraken nog niet konden worden benut omdat de tijd er nog niet rijp voor was, vragen om exploitatie.

Om die reden is de werkgroep Versterking Civiel Militaire Samenwerking (VCMS) in het leven geroepen. „Hiermee willen we de vraagzijde meer in kaart brengen. We willen weten waar onze partners behoefte aan hebben, en wat Defensie daarin kan betekenen. De vraag is hoe we elkaar kunnen helpen bij het nog beter uitvoeren van onze nationale taken.“ Middendorp eindigt met te wijzen op het belang van het symposium. „Vandaag krijgt u de kans samen kritisch te spreken over verdere samenwerking.

Grijp die kans. Tenslotte hebben we als veiligheidspartners hetzelfde doel. We dienen onze samenleving immers namens de overheid."

„In de nationale veiligheid is Defensie geen structurele veiligheids-partner, maar slechts een hulpverlener op afroep.“ Dagvoorzitter Gert-Jan Ludden mag met deze narrige stelling komen.

Hij was tot 1998 officier bij de Landmacht en bekend met crisisbeheersing en humanitaire operaties. Hij houdt zich nu als burger bezig met alle vormen van crisisbeheersing. Hij heeft een eigen

bedrijf en richt zich vooral op training en scholing op het gebied van crisis en veiligheid. Waar gaat het fout volgens Ludden? Waarom haakt Defensie slechts aan als er extra steun wordt gevraagd?

„Als eerste: Defensie wordt niet genoemd in de Wet Veiligheidsregio's in tegenstelling tot het Waterschap. Ten tweede: Door te weinig inbreng waar en hoe dan ook, blijkt dat de capaciteit en expertise van de krijgsmacht onvoldoende wordt benut." Ludden vergelijkt crisisbeheersing met een gecompliceerd schaakspel. En aan dat spel doet Defensie op een of andere manier niet sterk mee. Ludden stelt: „Momenteel is de aandacht voor nationale veiligheid binnen Defensie nog erg versnipperd. De voortdurende reorganisaties maken het er niet rooskleuriger op. Nationale veiligheid moet binnen Defensie veel meer een gezicht krijgen. Een slagvaardiger projectorganisatie zou mijn aanbeveling zijn."

Maar ook als defensie besluit de nationale veiligheid prominenter op de agenda te zetten, ontstaat er volgens Ludden niet zomaar een betere structuur in Nederland. Ludden legt zijn vinger ook op zere plekken in de burgermaatschappij. „Het primaat ligt nu nog te veel bij openbaar bestuur, politie, brandweer en GHOR. Defensie haakt pas aan als er extra steun nodig is.” En binnen die

**‘Defensie
schaakt nog
niet mee op
het bord van
de nationale
veiligheid.’**

veiligheidsregio's richten ze zich ook nog eens te veel op de klassieke rampenbestrijding en nog onvoldoende op moderne crisisbeheersing. Ludden telt naast rampenbestrijding nog vier belangrijke pijlers: territoriale veiligheid, economische veiligheid, ecologische en sociale veiligheid.

„Juist daar kan Defensie haar meerwaarde etaleren.“ Hij trekt een la open: „Met inzet van hoogwaardig personeel en materieel, maar ook met research en ontwikkeling, leiderschapskwaliteiten, opsporingstaken, netcentrische crisisbe-sluitvorming, ervaring buitenlandse crisissituaties, voorbereiden van >>>

multidisciplinaire oefeningen en het beschikbaar stellen van kenniscentra en oefenterreinen." Dat kan alleen, meent Ludden, als Defensie toetreedt tot het bestuur van de veiligheidsregio's. Een oproep om Defensie op strategisch niveau te omarmen moet de komende tijd de inzet worden. „Defensie moet zich meer profileren, moet zich meer laten zien."

Suggesties? „Gebruik de civiele kennis en de netwerken die reservisten inbrengen. Wissel informatie uit. Ook de aanstelling van een projectgeneraal Nationale Veiligheid zou niet misstaan." De rode lijn in Luddens verhaal? Met alle kennis, expertise en vaardigheden moet Defensie een topschaker willen worden. Pas dan is volgens Gert-Jan Ludden de nationale veiligheid echt gewaarborgd.

Dat Defensie een belangrijke partner in crisisbeheersing en rampenbestrijding is, hoeft haast geen betoog meer. Maar dat Defensie nog veel meer te bieden heeft voor de Nederlandse overheid en andere partners, moet nog aan de man worden gebracht.

Dat is de mening van mr. M.S. (Marcel) van Eck, hoofd afdeling Generieke Veiligheid bij de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV). Hij probeert de civiel-militaire samenwerking op het gebied van crisiscoördinatie te versterken.

Marcel van Eck

‘Kennis en kennissen zijn cruciaal.’

Om risico's en dreigingen op slechts een plek te coördineren is in oktober 2012 de NCTV opgericht. Deze organisatie, die valt onder ministerie van Justitie en Veiligheid, is verantwoordelijk voor de nationale veiligheid, contraterrorisme, cybersecurity en crisisbeheersing. Voor Van Eck een stap in de goede richting, maar als het op kennisuitwisseling en innovatie aankomt zal er ook moeten worden opgetrokken met de partners. Een van die belangrijke partners is voor hem Defensie. Belangrijk voor de civiel-militaire samenwerking op het terrein van crisisbeheersing.

Van Eck ziet Defensie als een structurele veiligheidspartner van de overheid, naast de brandweer, politie en GHOR. „Samen plannen, samen oefenen, samen actie", luidt zijn oproep aan de specialisten binnen de veiligheidsregio's. Hij roemt in dit verband de capaciteit en specialistische kennis van Defensie. „Andere hulorganisaties moeten daar geen geld aan uitgeven", stelt hij. En denkt hierbij militair gezien aan: „Zoekacties in het kader van de rechtshandhaving, maar ook aan opsporing van slachtoffers van ongevallen. Inzet van helikopters en personeel bij natuurbrandbestrijding, steun geven bij search and rescue-taak van de Kustwacht evenals bij het patiëntenvervoer van de Waddeneilanden naar vaste wal tijdens crisissituaties.

En als Van Eck even speciaal bij de genie mag stilstaan: „Het begaanbaar maken van belangrijke aan- en afvoerwegen in een rampgebied, het slaan van noodbruggen, het dichten van dijkdoorbraken, inzet van specifieke CBRN-ontsmettingscapaciteit en de getrainde duikers." Hij ziet de oplossing om dichterbij elkaar te komen in het aanstellen van sleutelfiguren bij Defensie, maar ook bij andere partners. Kundige sleutelfiguren die hun ervaringen delen, die begrip hebben voor elkaars cultuur en werkwijze, die expertise delen in vak-

bladen of tijdens bijeenkomsten zoals dit symposium. Daar draait het volgens Van Eck allemaal om. „Vergroten van de bekendheid van de mogelijkheden die Defensie biedt. Kennis en kennissen zijn hierbij cruciaal. Je kunt niet alles zelf weten, maar je moet wel weten wie je kunnen helpen."

Peter Glas

Wat kunnen waterschappen en de Nederlandse Krijgsmacht voor elkaar betekenen?

Volgens mr. drs. P.C.G. (Peter) Glas, voorzitter van de Unie van Waterschappen, is er voor Defensie een essentiële rol weggelegd bij de bestrijding van grootschalige en langdurige calamiteiten.

„En dat is meer dan alleen maar zandzakken leggen." Glas denkt aan de inzet van hoogtechnologische onderzoeksmiddelen zoals infraroodcamera's onder F16-straaljagers om inzicht te krijgen in de toestand van dijken in tijden van hoog water. Maar hij denkt ook aan een andere sterke kant van Defensie: het trainen en opleiden van command en control functies die bij crises o zo belangrijk zijn. En niet te vergeten: de gegarandeerde capaciteit van mensen en materieel bij de krijgsmacht is eveneens een belangrijke basis voor die samenwerking. De Waterschapsvoorzitter denkt bij waterveiligheid niet alleen nationaal, maar ziet ook dat watervoorzieningen internationaal. Rust creëren in de hearts and minds of people in oorlogs- en crisisgebieden en bij natuurrampen. Hij ziet daarbij een belangrijke >>>

‘Genie van de Wereld worden?’

Generaal Hans van Griensven

Met enige trots begint generaal J.F.A.M. (Hans) van Griensven zijn toespraak met een korte introductie van zijn eenheid. Het Operationeel Ondersteuningscommando Land (OOCL) biedt met ongeveer 5500 vrouwen en mannen alle ondersteuningstaken aan de grondgebonden eenheden van de krijgsmacht bij operationele inzet en oefeningen.

Gegeven de diversiteit aan ondersteuningsmiddelen, zoals veldhospitelen, mobiele drinkwaterinstallaties en onbemande verkenningssystemen, acht hij het OOCL bij uitstek geschikt voor inzet in de derde hoofdtak van Defensie, het ondersteunen van civiele autoriteiten bij rechtshandhaving, rampenbestrijding en humanitaire hulp, zowel internationaal als nationaal. Voor de planning en begeleiding van

rol weggelegd voor de genie. Niet alleen op het gebied van technische waterkennis, maar ook in het licht van organisatievermogen en water governance, de manier waarop wij kijken en omgaan met water.

Glas, niet alleen de hoogste man van het water, maar ook in hart en nieren een actief reservist, weet waarover hij praat. Als een ware ambassadeur heeft hij de raakvlakken tussen de waterschappen en Defensie inmiddels afgetast en staat hij voor de uitdaging om de partijen te binden.

„Dat gebeurt al op bestuurlijk niveau, maar een duidelijke visie en structuur moet nog worden ontwikkeld. Voor mij is het een serieuze optie om Defensie structureel te laten participeren in het Watermanagement Centrum in Lelystad. Daar waar bij crises alle watergegevens

‘Make it happen.’

bijeen komen om vervolgens gezamenlijk de lijnen uit te zetten.” Glas’ uiteindelijke streven is om van de Nederlandse waterbouwers, defensiespecialisten en waterschappen de ‘Genie van de Wereld’ te maken.

Een prikkelende woordspeling die bij de genie en de toehoorders van het symposium niet slecht viel. Overal viel te beluisteren dat het de moeite waard is om te kijken waar en op welke manier ze elkaar kunnen versterken om bij dreigend watergevaar de handen snel ineen te slaan. Want dat is toch het uiteindelijke doel waar alle Nederlandse burgers bij gebaat zijn. En voor de toekomst? De wereld vraagt hetzelfde.

deze taak heeft Defensie capaciteit beschikbaar bij de drie Regionale Militaire Commando's, die zijn gekoppeld aan de 25 Veiligheidsregio's die Nederland kent. Een veiligheidsregio is een gebied waarin wordt samengewerkt door verscheidene besturen en diensten ten aanzien van taken op het terrein van brandweerzorg, rampenbeheersing, crisisbeheersing, Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en handhaving van de openbare orde en veiligheid. Voor bovenregionale ondersteuning staat het OOCL paraat. Van Griensven signaleert hierbij de bottleneck dat vanwege de verscheidenheid aan organisatiestructuren en de verschillende bedrijfsculturen teveel >>>

koppelvlakken zijn ontstaan, die een negatief effect hebben op de slagvaardigheid van de daadwerkelijke hulpverlening. Italië wordt aangehaald als voorbeeld. Daar is de nationale crisishoofdstaak ondergebracht bij een apart departement dat rechtstreeks valt onder de premier en kunnen met een druk op de knop 1,2 miljoen geregistreerde en opgeleide vrijwilligers worden ingezet. Om ook binnen Nederland adequater te kunnen optreden, onderkent Van Griensven een coördinerende rol van Defensie. Defensie heeft immers het personeel voor planning en inzet, een grote variëteit aan middelen en alle faciliteiten voor opleiding en training. Hiermee is Defensie wel degelijk een speler op het schaakbord van nationale (veiligheids)operaties.

Luitenant-kolonel G. (Gert-Jan) Kooij, commandant 41 Pantsergeniebataljon, geeft aan dat de capaciteiten van de genie voor internationale conflictsituaties ook bruikbaar zijn voor nationale inzet.

„De genie heeft de mensen en middelen in huis die nodig zijn voor de mobiliteitsbevordering van eigen troepen, voor contramobiliteitsactiviteiten om vijandelijke troepen te hinderen en voor het treffen van beschermingsmaatregelen voor eigen troepen.“ Hij vertelt dat de bevordering van de mobiliteit onder andere gebeurt door middel van brugslag, het maken van doorgangen met behulp van de genietank en bouwmaschinen en het opsporen en onschadelijke maken van explosieven zoals berm bommen, het zogeheten search. Contramobiliteit wordt geleverd door middel van het opwerpen van versperringen en het vernielen van overgangen. Het beschermen van eigen troepen gebeurt door middel van het maken van veldversterkingen, het graven van opstellingen voor manoeuvre-eenheden, de bouw van kampementen en het treffen van maatregelen bij een CBRN dreiging. „Deze

‘Elkaars sterke en zwakke kanten kennen.’

middelen kunnen ook nationaal worden ingezet. Het verleden heeft het bewezen”, aldus Kooij. Hij memoreert hierbij de inzet van bouwmaschinen en vloten

bij diverse hoogwaterproblemen, de inzet van een brugleggende tank bij het ontzet van Fort Pannerden en de steun van searchploegen bij zoekacties van politie en FIOD. Over dit laatste zegt hij: „Als Defensie het gevonden geld had mogen houden, zou 45 Pantserinfanteriebataljon niet hoeven worden opgeheven.“ (red. het besluit tot opheffing is in een latere fase teruggedraaid)

Verder geeft hij aan dat ook de adviesrol van de genie van meerwaarde kan zijn. Zo is op basis van de resultaten van een gezamenlijke oefening het evacuatieplan voor de provincie Zeeland ontstaan.

Kooij ziet in de samenwerking kansen en bedreigingen. Kansen door de mogelijkheid tot snelle inzet van een veelzijdig defensiepotentieel en kansen door de onderlinge uitwisseling van specialistische kennis en kunde. Bedreigingen daarentegen door beklemmende bureaucratische regelgeving en bedreigingen door de angst voor onderlinge concurrentie. Bij Kooij overheerst het optimisme: „We doen steeds meer dingen samen. Daardoor leren we elkaars sterke en zwakke punten kennen.“

DE GENIE DIENT NEDERLAND

Praktijkdeel

Na het sprekersdeel is het tijd om de benen te strekken en begint het praktijkdeel van de dag. De aanwezige gasten worden hiervoor verdeeld over negen groepen.

Verspreid over de kazerne zijn op drie buitenlocaties demonstratieclusters ingericht. Twee van deze drie clusters zijn onderverdeeld in drie demonstratiepunten:

- cluster 1: constructies, search en GIS;
- cluster 2: mobiliteit, CBRN en onderwaterbouw.

Speeddaten

Via een roulatieschema kan elke groep de zes demonstratiepunten bezoeken. Cluster 3 heeft slechts één demonstratiepunt: speeddaten. In de sporthal van de Prinses Margrietkazerne krijgen drie groepen tegelijk inzicht in het fenomeen ‘speeddaten’ en de gelegenheid >>>

de opgedane kennis in praktijk te brengen. Speeddaten staat voor gestructureerd mensen leren kennen en is daarmee een uitstekend middel om te netwerken. Na een inleiding kunnen de deelnemers onderling kennis maken en ervaringen, gedachten en zienswijzen uitwisselen met andere ketenpartners. Een prikkelende nieuwe ervaring voor menig deelnemer.

Geografische Informatie Systemen (GIS)

Bij de clusters 1 en 2 is op de diverse demonstratiepunten invulling gegeven aan de beoogde nauwe samenwerking tussen de genie, het bedrijfsleven en de andere veiligheidspartners. Gebroederlijk wordt op elke locatie tekst en uitleg gegeven bij het tentoongestelde.

In cluster 1, ingericht in de omgeving van de gebouwen waarin de constructieopleiding plaatsheeft, wordt de bezoeker door kapitein Wouter Versteeg, hoofd Inlichtingen/veiligheid van 41 Pantsergeniebataljon, ontvangen in de mobiele commandopost van zijn eenheid. Hij legt uit op welke wijze de bataljonsstaf de beschikbare geografische informatiesystemen gebruikt bij de besluitvorming tijdens nationale inzet. Zijn collega's staan vervolgens gereed om tekst en uitleg te geven bij hardware.

Search

Search is het volgende demonstratie-

punt van cluster 1. Hier neemt kapitein Paul Verkoelen, commandant van het Instructiepeloton Search van de Mineurs- en Sappeursschool van het Opleidings- en Trainingscentrum Genie (OTC Genie), de bezoeker mee in de ins en outs van deze wondere wereld. Met een gecombineerde inzet van mens, apparatuur en hond wordt duidelijk gemaakt dat op dit gebied al grote stappen zijn gezet in de bestrijding van criminaliteit en handhaving van de openbare orde.

Constructie

Op het derde demonstratiepunt van cluster 1 legt kapitein André Wisse, commandant van het Instructiepeloton Grond-, weg- en Waterbouw, Kranen en Genievoertuigen van het OTC Genie, uit hoe zeer innovatieve ontwikkelingen hebben bijgedragen aan het steeds duurzamer worden van compounds.

De bezoeker krijgt inzicht in de mogelijkheden van tijdelijke huisvesting, elektriciteitsopwekking met behulp van zonnepanelen en de opslag daarvan in mobiele batterijsystemen. De genie geeft laat zien hoe ver het opleidingsniveau van de diverse constructieoplei-

dingen is gestegen.

CBRN

Cluster 2 in de omgeving van en op het MUS terrein bevat demonstraties van CBRN, mobiliteit en onderwaterbouw. Bij het CBRN punt neemt kapitein Harmen Hovestad, officier Advies en Assistentie Intensivering van Civiel Militaire Samenwerking bij de Responseenheid Joint CBRN School van het OTC Genie, het woord. Aan de hand van een scenario over de ontmanteling van een illegaal chemisch laboratorium wordt de inzet van de nieuwe CBRN-response eenheid belicht. Tevens worden diverse nieuwe snufjes op het gebied van detectiesystemen uitvergroet. >>>

N a w o o r d

Toekomstgericht DENKEN

Kapitein Remco Muller, hoofd bedrijfsvoering van Bureau Geniewerken, is presentator van de demonstratie waarbij de bezoeker (hernieuwd) kan kennismaken met de nieuwe bruglegger, de nieuwe genie/doorbraaktank KODIAC, de wegenmat en diverse civiele oplossingen voor mobiliteitsproblemen.

Een deel van het NUS terrein is omgetoverd tot een buitenopstelling van een waterloopkundig laboratorium. Opperspreekstalmeester kapitein Nico Vink, stafofficier Genieduiken bij het Kenniscentrum Genie, doet hier met verve kond van mogelijkheden op het gebied van tijdelijke waterkeringen, rioolstoppers en waterpompen waarmee binnen de kortste tijd gigantische waterverplaatsingen kunnen worden gerealiseerd.

Tevens laten militaire en civiele duikers zien tot welke prestaties zij in staat zijn.

Generaal Mart de Kruif

„Na drie keer die built op en neer, was er nog ternauwernood sprake van situational awareness bij de jongeman. Dat krat bier kwam steeds dichterbij mij toe. Op het tandvlees ging hij door en hij haalde het. De Commandant der Landstrijdkrachten vergeeft veel, maar vergeet nooit. Met veel plezier reik ik dan ook vandaag een krat van het enige gerstenat dat drinkenswaardig is in Nederland, dat uit de Achterhoek, uit aan commandant 41 Pantsergeniebataljon.” Nationale inzet staat in de luitenantperiode van de generaal synoniem met het fenomeen Provinciaal Militair Commando (PMC). De gang naar de maandelijkse borrel van PMC Gelderland die jongste grenadier De Kruif verplicht moest afleggen, draagt echter niet bij tot enige empathie voor nationale inzet. Hij is er van overtuigd dat Defensie een belangrijke bijdrage kan leveren aan nationale operaties. Zo beschikt de krijgsmacht over gespecialiseerde eenheden die tailormade kunnen worden ingezet. Daarnaast beschikt Defensie over ‘massa’ in de zin van personeel en materieel waarmee inzetmissies langdurig kunnen worden ondersteund. En hoewel ‘vechten’ de hoofdtaak is van de krijgsmacht, is de ondersteuning bij nationale inzet altijd gewaarborgd. Hij concludeert dan ook dat Defensie wel degelijk een structurele veiligheidspartner is bij nationaal optreden.

Intern Defensie signaleert generaal De Kruif dat er onvoldoende afstemming tussen de krijgsmachtdelen plaatsheeft en dat steunaanvragen teveel via het old boys netwerk gaan. Zo memoreert hij dat de burgemeester van Amsterdam zijn steunaanvragen indient bij de commandant van het Marine etablissement Amsterdam in plaats van de daartoe aangewezen Regionaal Militair Commandant. Zijn conclusies: er ontbreekt een boegbeeld 'Nationale inzet', de kwaliteit van de officier Veiligheidsregio zal op een hoger plan moeten worden getrok- >>>

ken en de toekomstige steunaanvraag moet niet zijn gericht op middelen maar op effect. Wat betreft deze steunaanvragen ziet De Kruif dat dit bottom up gebeurt en Defensie in dit proces niet actief handelt. Dit komt mede omdat de krijgsmacht zich niet specifiek richt op de publiciteit van haar werkzaamheden, verantwoordelijk is voor de veiligheid van haar personeel, maar bovenal in een dienende rol verkeert.

Belangrijk verbeterpunten in de samenwerking met andere ketenpartners zijn een meer efficiënte inzet van financiële middelen, optimaliseren van de dienende rol en het vergroten van de synergie tussen de verschillende karakteristieken van de diverse partners. Het vergroten van de synergie heeft in deze prioriteit.

Defensie zou zich hierbij kunnen richten op de voorbereiding/planningfase door te investeren in de kwaliteit van de reeds aanwezige stafcapaciteit en het beschikbaar stellen van oefen- en trainingscapaciteit. Generaal De Kruif memoreert dat het operationeel optreden, dus ook nationale inzet, een aantal vaste kenmerken heeft: conceptueel (doctrine), fysiek (middelen) en mentaal.

Een doctrine voor nationale inzet, het spoorwegboekje voor alle vervolghandelingen, ontbreekt. Hier zal met prioriteit aan moeten worden gewerkt. Elkaars middelen zullen slimmer moeten worden ingezet, waarbij steeds moet worden gekeken naar het financiële effect. Op het mentale gebied is het zaak zo snel als mogelijk een eensluidende opvatting over leiderschap te bewerkstelligen. Aan de horizon ziet generaal De Kruif een samenvoeging van de Politieacademie, de Brandweeracademie en de Nederlandse Defensieacademie.

Uitreiking Gouden Pionierschap

Na generaal de Kruif is het beurt aan de voorzitter van de jury van de Gouden Pionierschap, Edwin Dado, universitair hoofddocent Civiele Techniek aan de Faculteit Militaire Wetenschappen van de Nederlandse Defensie Academie.

De overwegingen van de jury staan elders in deze editie vermeld.

Als winnaar werd uiteindelijk uitgeroepen het item Onderwaterbouw van cluster 2.

Afsluiting

Aan het einde van de dag bedankte brigadegeneraal b.d. Huib van Lent, voorzitter van de Vereniging Officieren der Genie de dagvoorzitter, alle sprekers en alle overige aanwezigen. Bovenal ging een woord van dank uit naar de vele militairen en de civiele bedrijven die met hun schier tomeloze inzet deze dag tot een waar succes hebben gemaakt. Daarna is er tijd voor ontspanning. Een borrel met rijstmaaltijd markeren het einde van het symposium 'De Genie dient Nederland'.

UITREIKING GOUDEN PIONIERSCHOP

Tijdens het symposium 'De Genie dient Nederland' is de Gouden Pionierschop voor de derde keer uitgereikt. De Gouden Pionierschop is bedoeld als stimulans voor het bedrijfsleven om innoverende ideeën onder de aandacht van de genie – en aansluitend op de doelstelling van het symposium – ook onder de aandacht van Defensie en andere veiligheidspartners – te brengen.

Dit jaar dongen zes demonstratieclusters – elk cluster als gecombineerde presentatie van genie en bedrijfsleven – mee naar de Gouden Pionierschop. De jury, onder voorzitterschap van de auteur, heeft de demonstraties bekeken op hun respectievelijke uitstraling (van de clusterpresentatie), innovatieve relevantie, operationele relevantie, financiële relevantie en duurzaamheid, en implementatiehorizon. In haar juryrapport was de jury van mening dat alle clusterdemonstraties van een hoog niveau waren,

maar dat vooral de demonstratieclusters Constructie en Onderwaterbouw op alle criteria meer dan goed scoorden. Met maar enkele decimalen verschil is de Gouden Pionierschop 2013 toegekend aan het cluster Onderwaterbouw. In dit artikel wordt in het kort de voorbereidende fase besproken en de jurybeoordeling nader toegelicht.

De Gouden Pionierschop

De Gouden Pionierschop is in 2008 ingesteld als een trofee voor het beste

innovatieve idee voor de genie. Deelnemers aan de Gouden Pionierschop kunnen hun innoverende idee onder de aandacht brengen van de genie. Er is geen geldbedrag aan verbonden, maar het is vooral een instrument om met elkaar – genie en bedrijfsleven – te communiceren over uitdagingen en oplossingen. Goede ideeën kunnen samen uitgetoetst worden, verbeterd en eventueel vervolmaakt. Wel krijgen alle winnaars van het winnende innovatieve idee een oorkonde en een aandenken 'De Gouden Pionierschop'. Tijdens het symposium 'De Genie dient Nederland' is de Gouden Pionierschop voor de derde keer uitgereikt. De vorige winnaars waren respectievelijk BAM Infraconsult met zijn Boxbarrier in 2008 en het consortium REALES met hun concept Duurzame Compound in 2010.

De Gouden Driehoek

Door de toenemende informatisering, digitalisering en de nieuwe technologieën verandert de samenleving in rap tempo. Dat merkt ook Defensie bij het uitvoeren van haar taken. Door de toenemende informatisering en digitalisering wordt alle informatie voor een ieder beschikbaar. Zo ook voor de militaire tegenstanders in Afghanistan die in eerste aanleg als weinig innovatief konden worden gekwalificeerd maar mede door de beschikbaarheid van informatie via het Internet konden uitgroeien tot geduchte tegenstanders omdat ze bijvoorbeeld steeds geavanceerdere versies van Improvised Explosive Devices (IED's) konden ontwikkelen en kennis hierover met anderen konden uitwisselen. Denk bijvoorbeeld ook aan de investeringen die Defensie momenteel maakt om het vermogen te ontwikkelen tot het uitvoeren van cyber operations. In dit kader is door Defensie het 'Defensie Cyber Expertise Centrum' opgericht dat zich richt op de kennisuitwisseling tussen het militaire en civiele domein en nauw zal samenwerken met het Nationaal Cyber Security Centrum, dat de vitale bedrijfssectoren in Nederland ondersteunt. Deze samenwerking, tussen het militaire en het civiele (bedrijfsleven en kennisinstituten) domein, die tegenwoordig door het leven gaat als de 'Gouden Driehoek', is voor de genie – belast met de bescherming van de eigen troepen – van essentieel belang geweest om in snel tempo nieuwe detectie- en beschermingsystemen te ontwikkelen, die

antwoord hadden op de toenemende dreiging van geavanceerde IED's in Afghanistan.

De Ronde Tafels

Eén van de belangrijkste doelstellingen van het symposium 'De Genie dient Nederland' was om naast de samenwerking tussen het militaire en civiele domein, ook de samenwerking tussen alle spelers die betrokken zijn bij de nationale veiligheid te stimuleren.

Zo ontstond bij de symposiumcommissie het idee om de demonstraties voor te bereiden samen met het bedrijfsleven

en waar mogelijk ook met andere veiligheidspartners. Aldus ontstond het idee van 'Ronde Tafels'. Een Ronde Tafel is een platform dat vertegenwoordigers van de genie, het bedrijfsleven en veiligheidspartners de mogelijkheid biedt om elkaar beter te leren kennen, elkaars mogelijkheden en onmogelijkheden te begrijpen en gezamenlijk uitdagingen aan te gaan. Om het overleg binnen de Ronde Tafels te structureren is gekozen om elke Ronde Tafel te verbinden met één van de belangrijke kerncapaciteiten van de genie: Geografische Informatiesystemen (GIS), Mobiliteit, Chemisch, Biologisch, Radiologisch en Nucleair

(CBRN), Search, Constructie en Onderwaterbouw. De uitwerking van de demonstraties binnen de Ronde Tafels had plaats tegen de achtergrond van een in het kader van de National Risico Beoordeling in 2007 opgesteld scenario voor een grootschalige overstroming van West-Nederland.

Voor dit scenario (Ergst Denkbare Overstroming) is er van uitgegaan dat de waterkeringen op meerdere plaatsen langs de westelijke kust bezwijken bij extreme omstandigheden, die naar verwachting met een kans van 1 op 100.000 jaar voor komen (zie kader). >>>

WESTELIJK KUST SCENARIO ERGST DENKBARE OVERSTROMING

De overstroming langs de westelijke kust (Zeeland t/m Noord-Holland) wordt opgewekt door een extreem zware storm. Gedurende de anderhalve dag voor de doorbraak t/m de dag na de doorbraak moet er rekening gehouden worden met extreme wind die kan oplopen tot windkracht 12 Beaufort. Door de combinatie van golven en waterstanden breken de dijken door. Als aanname geldt dat er geen evacuatie heeft plaatsgehad, aangezien de korte waarschuwingstijd minder is dan de benodigde tijd voor een evacuatie. Na de dijkdoorbraken staat 3900 km² onder water en ruim 2 miljoen mensen zijn door de overstroming getroffen. Er vallen tussen de 8.500 en 10.400 doden. De verwachte economische schade is 105 miljard euro. De natuur zal als gevolg van het zoute water voor enkele jaren zijn aangetast. De sociaalpsychologische impact is groot en mede afhankelijk van de wijze waarop de overheid optreedt. Er zal naasten hulp en samenhang ontstaan, terwijl het aantal plunderingen juist meevalt en mensen niet meedoen aan moedwillige vernielingen. Wel verliezen meer dan 100.000 mensen voor langere tijd het vertrouwen in de overheid en financiële markten.

CBRN

Constructie

Mobiliteit

Onderwaterbouw

Search

RONDE TAFEL I

De demonstraties

Met als leidraad het Westelijk Kust Scenario zijn de Ronde Tafels begonnen met de uitwerking van de demonstra-

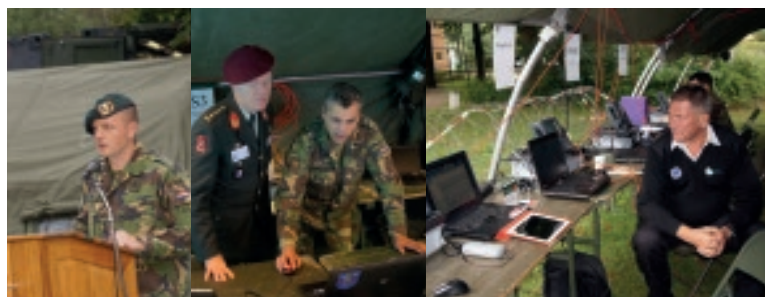
ties waarbij per Ronde Tafel de centrale vraag moest worden beantwoord: 'Welke bijdrage kunt u leveren aan een snelle hulpverlening na een dergelijk

omvangrijke ramp?'

Dit heeft geleid tot de volgende demonstraties:

1. Geografische Informatie Systemen (GIS)

In deze demonstratie, verzorgd door de genie, is de mobiele commandopost van het 41 Pantsergeniebataljon gedemonstreerd. Veel aandacht was er voor innovaties op het gebied van communicatie zoals getoond door 2Connect-IT en het verkrijgen van 'Situational Awareness'. Moderne communicatiemiddelen maken het mogelijk dat civiele en militaire autoriteiten na voltrekking van de ramp zo snel mogelijk Situational Aware zijn en leiding kunnen geven aan de noodhulp.

2. Mobiliteit

In deze demonstratie, verzorgd door de genie in samenwerking met de bedrijven, Snijder, Cargotec, General Dynamics en Janson Bridging, werd modern materieel gedemonstreerd waarmee bij grootschalige rampen, zoals een overstroming, het rampgebied snel begaanbaar kan worden gemaakt voor het verlenen van noodhulp. Tijdens de demonstratie maakten de bezoekers kennis met diverse brugsystemen, materieel voor geïmproviseerd herstel van wegen en terreinvaardige wielvoertuigen voor het vervoer van containers van hulpdiensten.

3. Chemisch, Biologisch, Radiologisch en Nucleair

In deze demonstratie, verzorgd door de genie in samenwerking met de bedrijven SurCom, Thales en Statim, werd de inzet van de nieuwe CBRN-response eenheid gedemonstreerd. Hierbij veel aandacht voor innovaties op het gebied van gegevensoverdracht en detectie van gevaarlijke stoffen, inclusief een conceptueel detectiesysteem waarmee autoriteiten na een grootschalige ramp, sneller een beeld kunnen krijgen van de gevaren als gevolg van vrijgekomen chemische stoffen. Ook maakten bezoekers tijdens de demonstratie kennis met stralingdempende betonconstructies.

4. Search

In deze demonstratie, verzorgd door de genie, de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD) en de Luchtmacht in samenwerking met de bedrijven DG Marketing, Holmatro en H. P. Jamming Solutions, werd een gecombineerde inzet van een EODD-team, een speurhondenteam van de Luchtmacht en een Advanced Search Team van de Genie getoond.

Een dergelijk samengesteld team kan steun verlenen aan civiele autoriteiten bij de bestrijding van criminaliteit en handhaven van de openbare orde en veiligheid na een grootschalige ramp. Verschillende moderne middelen om een inval te doen, voor de ontmanteling en verkenning en het tegengaan van de effecten van IED's werden gedemonstreerd, zoals de in ontwikkeling zijnde dog-packed jammer.

5. Constructie

In deze demonstratie, verzorgd door de genie in samenwerking met de bedrijven Alfen, ESTechnologies en Nedshield, werd geïllustreerd hoe de genie tijdens expeditie missies de troepen van onderkomens voor wonen en werken voorziet. Daarnaast werden innovaties getoond op het gebied van off-grid stroomvoorziening. Ook was er aandacht voor een nieuw soort bouw materiaal voor de vervaardiging van noodbehuizingen. De opgedane kennis tijdens de expeditie missies en de nieuwe innovaties op het gebied van stroom- en watervoorziening kunnen worden aangewend voor de ondersteuning van de civiele autoriteiten tijdens een grootschalige ramp.

6. Onderwaterbouw

In deze demonstratie, verzorgd door de genie in samenwerking met de bedrijven DCN Diving, Onder Water Techniek Nederland, Duikbedrijf DISA Civil, Snijder, Kenbri Fire Fighting, Weber Rescue, Green Soil Bag en BFDS, werd in een geïmproviseerd waterbassin, waarin door middel van een zeer grote pomp kunstmatig stroming werd veroorzaakt, een aantal waterkerende constructies gedemonstreerd. Bezoekers maakten kennis met innovaties als de Watergate, verschillende formaten rioolstoppers, de Waterdam en betonzakken. Tevens werden moderne uitrustingsstukken voor duikers gedemonstreerd.

Het juryrapport

De jury van de Gouden Pionierschop 2013, voorgezeten door de auteur, bestond verder uit brigadegeneraal b.o. H.M. van Lent, kolonel G. van Cooten, luitenant-kolonel E. Leidelmeijer en ir. J. Verheijen. De jury hanteerde een vijftal criteria bij de beoordeling van de individuele demonstratieclusters: (1) uitstraling van de clusterpresentatie, (2) innovatieve relevantie, (3) operationele relevantie, (4) financiële relevantie en duurzaamheid en (5) implementatie-horizon.

In haar juryrapport schrijft de jury onder meer: 'De jury is van mening dat alle demonstraties van een hoog niveau waren. Het was duidelijk te zien dat er

in de aanloop naar het symposium veel tijd en moeite gestoken was om de demonstraties zo goed mogelijk te laten verlopen, met veel aandacht voor de interactie tussen bedrijfsleven en genie. Juist deze interacties tussen het bedrijfsleven en de genie leveren innovaties die niet alleen innovatief zijn, maar ook grote operationele relevantie hebben voor de genie en vaak direct of op korte termijn toepasbaar zijn.

Het is daarom niet verbazingwekkend dat alle clusters hoog scoorden voor de criteria 'operationele relevantie' en 'implementatiehorizon'. Met betrekking tot het criterium 'uitstraling van de clusterpresentatie' is de jury van mening dat vooral bij de demonstratieclusters Constructie, Search en Onderwater-

bouw, de nauwe samenwerking tussen de genie en bedrijfsleven tijdens de demonstraties goed zichtbaar was.

Alle demonstraties waren duidelijk en doelgericht en plezierig om bij te wonen. Hoewel er wel enige variatie was in de individuele beoordeling voor dit criterium, zijn de scores voor alle demonstratieclusters relatief hoog. Met betrekking tot het criterium 'innovatieve relevantie' is de jury van mening dat vooral bij de demonstratieclusters Constructie, Search en CBRN er sprake was van vernieuwende innovaties. Veel van de innovaties die in de andere demonstratieclusters getoond werden, waren gebaseerd op bestaande technologieën die elders al vrij gangbaar >>>

Juryvoorzitter Edwin Dado

zijn en toegepast worden. De variatie van de scores op dit criterium was derhalve vrij groot. Met betrekking tot het criterium 'financiële relevantie en duurzaamheid' is de jury van mening dat het lastig was om het subcriterium 'financiële relevantie' goed te kunnen beoordelen. Hiervoor ontbrak de tijd en de benodigde informatie om dit tijdens het symposium goed te beoordelen.

Met betrekking tot subcriterium was de jury van mening, dat bij met name de demonstratieclusters Constructie en

Onderwaterbouw er sprake was van een bijdrage aan een duurzamere defensieorganisatie. Overigens liepen de scores voor dit criterium niet ver uiteen.'

Op basis van een gewogen gemiddelde van alle individuele scores van de juryleden, koos de jury uiteindelijk het demonstratiecluster Onderwaterbouw als winnaar van de Gouden Pionierschop 2013. Een goede tweede was het demonstratiecluster Constructie, dat maar enkele decimalen te kort kwam voor de overwinning. In een korte mondelinge toelichting tijdens het symposium

benadrukte de voorzitter van de jury het belang van de samenwerking tussen genie en bedrijfsleven.

Het demonstratiecluster Onderwaterbouw was volgens de jury een goed voorbeeld van een dergelijke samenwerking, waarbij gezamenlijk innovaties tot stand zijn gebracht die niet alleen interessant zijn vanuit een innovatief perspectief, maar ook van directe toegevoegde waarde zijn voor de kerntaken van de genie en passen binnen de randvoorwaarden van duurzaamheid en financiële haalbaarheid. *

De Genie dient Nederland!